

Tednik

Učiteljski Tovariš.

Glasiló avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Štev. 2.

V Ljubljani, 11. prosinca 1907.

XLVII. leto.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja vsak petek. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto stoji 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Posamezna številka 16 h. Spise je pošiljati samo na naslov: Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ v Idriji. Naročnino prejema Francšek Črnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Rokopisov ne vračamo. — Za oznanila je plačati od dvostopne petit-vrste po 20 h, če se oznanilo tiska enkrat; po 18 h, če se tiska dvakrat, in po 16 h, če se tiska trikrat; če se večkrat tiska, znaten popust. Oznanila sprejema „Učiteljska tiskarna“. Priloge poleg poštnine 6 K.

Vsebina: Učiteljske plače na Kranjskem. — Moderna šola. — Naš denarni zavod. — Stik z ljudstvom. — Božična zborovanja. — Iz naše organizacije. — Književnost in umetnost. — Politiški pregled. — Vestnik. — Razgled po šolskem svetu. — Inserati.

Učiteljske plače na Kranjskem.

Pri glavnem zborovanju „Deželnega slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“ poročal Fran Gärtner.

Dne 23. novembra je sprejel finančni minister dr. pl. Korytovski deputacijo osrednje zveze uradniških društev, ki mu je podala podrobno poročilo o položaju uradništva in ga prosila, da pripomore država s svojo pomočjo, da se uradništvo vsaj deloma reši iz naravnost obupnega svojega gmotnega položaja.

Oglejmo si zahteve uradništva. Ono zahteva in kakor samo pravi, je to najnižja zahteva:

1. Aktivitetne doklade zadnjih 4 činovnih razredov naj se zvišajo najmanj za 50 odstotkov (ne pa za 25¹/₂).
2. Uvede naj se časovni avanzma.
3. Konvertirajo naj se vsi uradniški dolgovi.
4. Službena doba naj se okrajša na 35, oziroma 30 let.

O naravnost čudnem nazoru, rekel sem čudnem, ker ne morem najti pravega atributa, ki bi zadostno karakterizoval ta nazor, naj neoženjenci dobe za isto delo manjo plačilo — ni v uradniških zahtevah nobene besede.

Tudi o pasusu, če bi država ne imela denarja, naj pa da samo 25% — molče uradniki.

In minister je obljubil uradnikom, da se bo njih zahtevam ustreglo, kolikor mogoče v največji meri. In prav je tako, to je postolat pravičnosti, ker je dolžnost delodajalca svojemu služabniku zagotoviti človeško eksistenco.

Rekel sem: **prav je tako. Prav pa ni**, kar se je zgodilo kmalu potem.

Prišla je deputacija učiteljstva k ministru prosvete ter mu potožila gorje učiteljstva. A ta ni našla tako poslušnih ušes, zakaj minister je sicer rekel, da se bodo želje učiteljstva uvaževale; ako bi se pa to ne zgodilo, naj se učiteljstvo ne razburja. Iz tega smemo z vso gotovostjo sklepati, da učiteljstvo pač nima ničesar pričakovati. Torej učiteljstvo naj lepo mirno čaka in čaka, kdaj bo poginilo gladu. Seveda, človek, ki dobi mesečno samo na plači toliko kakor 4 učitelji v celem letu, poleg tega pa ima še raznih drugih virčkov, ki neso sempatje tudi kak vinarček, lahko govori o mirnosti in mirnem postopanju. Jaz bi le rad videl, kako miren bi bil tak gospod v položaju, če bi dobival

mesečno zase in za svojo rodbino kakih 66 K 66 h ali recimo k večjemu 230 K, kolikor največ dobi učitelj na Kranjskem. Skoro gotovo bi postal za vedno miren, ker bi si bržkone prvi dan pognal kroglo skozi možgane.

To se mi je zdelo potrebno omeniti kot uvod svojemu referatu o učiteljskih plačah na Kranjskem, ki so naravnost sramotne za 20 stoletje, v katerem se toliko govori o humaniteti.

In sedaj preidem na razmere, v katerih žalibože živimo.

Ljudje, ki niso nikdar preživljali sebe in svojih rodbin z učiteljskimi plačami in sodijo vse le iz samopašnega svojega stališča, bodo seveda zanikovali, da bi bilo učiteljstvo tako na slabem, da bi bilo upravičeno zahtevati, naj se mu iznova regulirajo plače. Rekli bodo: „To . . .“, to so nenasitni, objestni, nikdar zadovoljni ljudje, ki že zopet zahtevajo zvišanje plač.

Ne vpoštevajo pa, kako so se ravno v zadnjem času izpremenile življenske razmere, da človek, če tudi se omeji le na najpotrebnejše izdatke, se mora pogrezniti v dolgove v kljub temu, da strada on in njegova družina, ker take plače v kljub tistim 25% oženjenih ne zadustujejo niti v pokritje najprimitivnejših življenskih razmer.

In ako konstatiram tu, da je zaradi tega neznosnega stanja vse učiteljstvo zadolženo preko glave, ne samo preko vratu, to ni v sramoto učiteljstvu samemu, pač pa v sramoto onim, ki nam režejo kruh. (Res je!)

Spominjam se še časov, ko je bilo pri vsaki uradni okrajni učiteljski konferenci slišati refren: naj učiteljstvo gleda, da v gmotnem oziru ne bo odvisno, češ, potem ne more vršiti svojih dolžnosti, kakor bi moralo. Ti refreni so sedaj potihnil, a ne iz ljubezni do učiteljstva, ampak le zaradi tega, ker bi nam služili kot orožje, in sicer kot izvrstno orožje v dosego naših pravic. (Tako je!)

In ravno ta odvisnost je ono zlo, ki najbolj mori učiteljstvo; samo le temu se je čuditi, da so merodajni faktorji kar naenkrat pozabili to, o čemer so bili poprej toliko prepričani. Ako pa so oni pozabili, ne smemo pozabiti tega mi. Izkopljimo to bojno oročje nanovo in zakličimo jim: Učiteljstvo, ki je v gmotnem oziru odvisno, ne more vršiti svojih dolžnosti, kakor bi bilo treba, to so nam tolikrat in tolikrat zabrusili v obraz naši predstojniki v tistem času, ko se žalibog še nismo zadostno zavedali, da bi vas bili prijeli za besedo. Tega mnenja smo danes tudi

mi, zatorej zahtevamo, da se nemudoma brez vsakega izgovora reši vprašanje o regulaciji plač, toda ne le toliko, da bi se moglo reči, da so se plače regulirale, ampak tako, kakor mora biti, da bomo v resnici neodvisni. (Odobrovanje.)

Pred letom dni se je na Kranjskem zgodilo nekaj, čemur zaman iščemo para v zgodovini kulturnih narodov. Oženjenim se je dovolila 25 % doklada, neoženjenci pa naj še nadalje tlačanijo v razmerah, v kakršnih so dosedaj. (Tako je.)

Če vzamemo v poštev neoženjene učitelje, tem se prav godi, zakaj pa se niso ogledali malo okolo sebe ter si poiskali družice. A malo čudno je to pri naših cenjenih koleginjah. Ako se hočejo omožiti, jim stavijo zapreke, in šele potem, ko dobe dovoljenje, si smejo poiskati moža, ki pa zopet mora imeti tako plačo, da ni treba omoženi učiteljici dovoliti 25 % doklade. (Smeh.)

Premišljeval sem in premišljeval na dolgo in široko, ali sem res tedaj, ko sem bil še samec, poučeval 25 % slabše kot sedaj, pa mi ni hotelo v glavo, da bi bila to resnica. Po svojem mnenju ne dobivam kot oženjen učitelj plače zato, ker sem oženjen, ampak zato, ker delam, ker poučujem. A tudi samci dobivajo le edino zato plače, ker delajo, ker poučujejo. Enakemu delu, enaki odgovornosti pristoja tudi enako plačilo. To načelo mora zmagati tudi prinas. (Dobro!)

Gotovim činiteljem ni odšlo, da se je učiteljstvo vedno bolj in bolj konsolidiralo, da je vedno bolj složno. Ti činitelji so uvideli, da bi znalo učiteljstvo v svoji slogi doseči svoj smoter, zato se jim je zdelo potrebno zabiti klin med učiteljstvo in ga razdružiti z onimi 25 % oženjencem. (Res je!) A upajmo, da je bilo to nesporazumljenje le momentano, da se od sedaj dalje še bolj složimo in se ramo ob rami borimo za skupne interese z geslom: Vsi za enega, eden za vse. (Ploskanje.) Ali pademo vsi, ali zmagamo. In uverjen sem, da zmagamo, ker tako sploh ne more iti dalje. (Gotovo!)

Ko so se dovolile 25 % doklade oženjencem, je nekako poptihnila velika nezadovoljnost. Gotovim ljudem se morebiti sanja, da so sedaj učiteljstvu zamašena usta, da so poklicani faktorji zadostili svoji dolžnosti. Ni malo ne! Ta molk nikakor ni po-

sledica zadovoljnosti, ampak ta molk je le posledica groznega razočaranja, on je le tišina pred viharjem, ki mora nastati, ako se v najkrajšem času ne izpolnijo naše zahteve, zakaj mrvica, ki se nam je vrgla po dolgoletnem moledovanju, kot sestradanemu psu obrana kost, se pač ne more imenovati izpolnitev naših zahtev, katerih jedro je: plačajte nas, da bomo živeli stanu in važnosti svojega poklica primerno. (Dobro!) V oni krasni palači v Sodnijskih ulicah bivajo ljudje, ki so po nesrečnih okoliščinah prišli v navzkrižje z zakonom. Ne obsojamo jih, ker vemo, da je najčešče kriv njihovemu padcu milje, v katerem so bili vzgojeni. — A ravno oni faktor, katerega dolžnost je, skrbeti tudi za učiteljstvo, smatra te ljudi kot človeški družbi škodljive elemente — učiteljstvu pa dan za dnem prepeva, da je učiteljski stan najvažnejši. In kako skrbi ta faktor za ti dve vrsti človeške družbe. Z minuzijosno natančnostjo skrbi država, da so vsi delavni in stanovanjski prostori v kaznilnicah zračni in sploh v zdravstvenem oziru kolikor mogoče ugodni. Država skrbi, da imajo kaznjenci dobro obleko, perilo ter zadostno in zdravo hrano in ne preveč dela.

Da se vse to v resnici izvrši, morajo posebne komisije vsak mesec nadzorovati, se li kaj ne greši proti tem predpisom. Mi to popolnoma odobrujemo, saj so kaznjenci ljudje, s katerimi se mora človeško ravnati. A tudi učitelji smo ljudje, tudi mi imamo vsaj iste pravice. A ne spominjam se, da bi bil kdaj slišal, da bi se bila država zanimala za to, ali ima učitelj in njegova rodbina zdravo stanovanje, zadostno obleko in zdravo hrano.

Da bi komu prišlo na misel, naj se ustanove posebne komisije, ki bi imele odstraniti vse pomankljaje v učiteljskih stanovanjih, pri učiteljski obleki in hrani, tega, mislim, bi zaman pričakoval; kdor bi kaj takega nasvetoval, preskrbe mu gotovo brezplačno vožnjo na Studenec. (Odobrovanje.) Toda vrnemo se zopet k plačam!

Dali so nam 25 % in teh 25 % **mi ne smatramo** kot nič drugega kakor le mali del obresti dolga, katerega imamo tirjati od javnosti za svoje dolgoletno trudapolno, toda le na polovico plačano delo. (Dobro!)

Moderna šola.

Utopija iz Devete dežele.

Poročal na učit. večeru v Ljubljani Karel Wider.

(Dalje.)

Moral sem se podvizati. Solnce je stalo že precej visoko in moralo je biti krog devete ure dopoldne, kar se prikažejo v daljavi stolpi in kupole velikega mesta. Bliščalo se je v žarkih jutranjega solnca. Še dobre pol ure sem korakal po široki in lepi cesti in stal sem pred mestom.

Kam sedaj? Kaj naj si ogledam? Bad bi pregledal vse mesto in njega znamenitosti, ki sem jih slutil mnogo videti v glavnem mestu te slavne dežele.

A žal, da mi je bil čas kratko odmerjen. Hiteti sem moral, če sem hotel biti še danes zvečer, preden se zapro nebeška vrata, doma.

Kot nekdanjega učitelja me je seveda najbolj zanimalo šolstvo. Sklenil sem ogledati si kakšno ljudsko šolo; drugo si ogledam ob drugi priliki, saj sem upal, da mi nebeški vratar še dovoli kak kratek dopust, posebno ker se hočem danes podvizati, da pridem o pravem času domov.

Napotim se v mesto. Zidano je bilo najmodernejše. Ob širokih, snažnih in dobro tlakovanih cestah so stale lepe palače, vile in druge hiše, večinoma obdane od vrtov, polnih razno-

vrstnega drevja. Nad enim teh vrtov zapazim napis: Ljudska šola. Aha, sem si mislil, srečo pač imam, da mi ni treba dolgo iskati. Vrt je tu, napis tudi, a stavbe ne vidim nobene, menda vendar ne uče pod milim nebom. Poglejmo noter! Stopim skozi vrata. Lepo urejen vrt se je razprostiral pred mano. Med gredicami, polnimi drevja, cvetic in zelenjadi, so se vile bele stezice. Daleč tam na sredi vrta sem zagledal več nizkih poslopij. Grem bližje. Pred prvim poslopjem je stal šolski sluga. Prijazno me pozdravi in vpraša s čim mi more postreči. Ni me vprašal, ne kdo ni odkod, le moje želje bi rad zvedel.

Povem mu, da sem tujec-učitelj iz daljne dežele in bi si rad ogledal znamenite ljudske šole Devete dežele. Malo sem se moral zlagati; prepričan sem pa, da se mi to ne šteje v zlo tam gori v nebesih; saj če bi povedal resnico, da sem prijadril namreč po zraku naravnost iz svetih nebes, bi me gotovo ne postavili kot svetnika na oltar, ampak zaprli bi me najbrž v blaznico.

Ko izgovorim svojo željo, se prikloni šolski sluga iz Devete dežele skoro do tal in me prosi, naj grem za njim v šolsko poslopje.

Kar sem videl tu, je bilo vse nekaj drugega, kakor so bila svojčas šolska poslopja tam v beli Ljubljani. Bila so tu pritlična poslopja, do katerih je vodilo par stopnic. Skozi vrata sem prišel na svetel hodnik, na katerega so držala vrata dveh

Da bi bil videl faktični efekt izboljšanja svoje eksistence, tudi s številkami izražen, sem vzel knjižico o svojih prejemkih in izdatkih v roke in preračunal, za koliko sem boljši po 25 % draginski dokladi v času od 31. decembra 1905 do 31. decembra 1906. In čudil sem se temu efektu, ker sem prišel do zaključka, da se pač ni izboljšala moja eksistenca, pač pa položaj mojih dobaviteljev.

Cenjani tovariši in cenjene tovarišice! Treba je vzeti edino svinčnik v roke in v kratkem času lahko dokažete, da je naš položaj danes obupnejši nego je bil lani o tem času. Jaz n. pr. sem dobil 350 K drag. doklade, a tekom leta sem plačal zaradi podražanja vseh življenskih potrebščin več, in to pri istih količinah:

za mleko	60—	K
„ sladkor	6—	„
„ moko	21 60	„
„ meso	32 40	„
„ milo	1—	„
„ premog	16 80	„
„ drva	7 20	„
„ stanarino	96—	„
„ črevlje	36—	„
„ špecerijo	28—	„
„ zabelo	36—	„
„ krojača, šiviljo, klobučarja	72—	„
„ prikuho i. t. d.	72—	„

torej skupaj . 485— K

kar znaša 135 kron več kakor prejeta 25 % draginska doklada.

Iz tega je razvidno, da je moja eksistenca za 9 % slabjša, ne pa za 25 % boljša, ker so si dobavitelji brez posebnih težav prisvojili to, kar bi bilo imelo služiti meni v olajšavo, a poleg tega so mi odtrgali še drugih 135 K. (Tako je!) Prozaičen, brezprimerno prozaičen je ravnokar navedeni račun, a resničen je, o čemer se vsakdo lahko prepriča. Toda upam, da mi slavna skupščina to oprosti, zakaj lačen človek ni posebno dovzet za poezijo.

razredov. Na moje tozadevno vprašanje mi odgovori vljudno in dobro poučeni šol. sluga, da je tu sistem vseh šol v Deveti deželi, namreč po 2 razreda v enem šolskem poslopju. Baš ko ga hočem vprašati, zakaj tako, se odpro ene teh vrat in iz njih stopi mlad mož. Vpraša me, kaj želim. Predstavim se mu: N. N., ljudski učitelj iz Kranjske dežele. Povedal sem mu, da sem na informativnem potovanju in bi se torej rad seznanil z vsem ustrojem tamkajšnjih ljudskih šol. Pristavil sem:

„Ker vem, da sedaj najbrž nimate časa, pridem pozneje; tačas si pa pod sluginim vodstvom ogledam šolsko poslopje in vrt“.

„Ne“, mi prijazno odgovori, „ne motite me; ako vam je drago, stopite ta čas v moj razred. Pričakujem nove izdaje našega lista in ker ga še ni, sem hotel baš stopiti k našemu slugi, kaj je z listom. Prosim, vstopite!“

Nisem ga razumel, kaj ima ta „naš list“ opraviti s šolskim poukom; a ni bilo časa, ga nadalje izpraševati in vstopil sem v precej veliko, visoko, zračno in svetlo sobo, v kateri je sedelo približno kakih 30 do 40 otrok, in sicer dečkov in deklic. Tako majhno število me je osupnilo; še bolj pa, da so v tako velikem mestu združene deklice z dečki v enem razredu. Na moje tozadevno vprašanje mi da učitelj to-le pojasnilo:

„Mi smo prišli že zdavno do prepričanja, da je bolje, dečke in deklice skupno poučevati kakor pa ločeno. Pri skupnem pouku se značaji obeh spolov zednačijo: trdi, dostikrat neusmiljeni in

Vedno in vedno se sliši: Radi bi pomagali — a ni denarja, dežela ne zmore, država noče.

Konstatirati pa moramo, da se dobi za vsako stvar denarja, kolikor ga zahteva dotični minister, pa naj dosežajo njegove zahteve tudi stotine milijonov. Ako razdelimo one stotine milijonov, ki jih bodo požrli novi topovi, ta monument barbarizma s humaniteto prepojenega 20. stoletja, na posamezne kronovine, bi precejšen del odpadel tudi na našo deželo. In kdo drugi bo plačal nego davkoplačevalec; tu ne bo nikogar, ki bi rekel — naš davkoplačevalec tega ne zmore. — In ako bi deželne finance res ne zmogle potrebnih sredstev, saj je potem prva dolžnost moderne države, zagotoviti služabnikom, od katerih je v prvi vrsti odvisen njen razevit in blagostan, vsaj tako eksistenco, da bi se jim ne bilo poleg nad vse naporenega dela treba boriti za skorjico kruha. (Dobro!)

Skoro večina vseh državnih poslancev so tudi deželni poslanci. Kako lahko bi ti možje izposlovali, da bi se šola podržavila. Za avtonomijo šole se pač ni treba bati, ker te v resnici ni, razen kar se tiče stroškov. Naše šole so avtonomne le takrat, če je treba šteti novce, drugače so pa državne, da bolj biti ne morejo. Bojazen za avtonomijo je torej brezpomembna.

Ker bom ob koncu, ko hočem učiteljske zahteve spraviti tudi v **formulirane stavke**, stavljal zahtevo po časovnem avanzmaju, ne morem prezreti novoletnega darila, ki čaka kranjsko učiteljstvo v podobi pomaknenja v višje plačilne razrede. Že skoro mesec dni preteče, odkar je bilo sklenjeno to prelepo darilo, a do danes menda še ni razglašeno. Bržkone se boje, da bi zaradi prevelikega veselja in iznenadejanosti ne zadela kap kakega učitelja.

Čujmo in strnimo:

V I. razred pomaknejo 3, v II. razred 8 in v III. razred pa 26.

Zares krasna perspektiva! (Res je!) Oni tovariš, ki je danes zadnji v II. razredu in ki slušbuje že nad 18 let, ima lahko danes to prijetno zavest, da pride že čez 38 let, od danes šteto, v I. razred. (Smeh.) Ne bo mu torej treba služiti nič manj nego samo 56 let, da priroma v I. razred, seveda če bo

odurni dečki se ublažijo v občevanju z nežnejšimi in blažjimi deklicami; navadno bolj omahljivim deklicam pa se utrdi značaj, kar je pri dandanašnjemu boju za obstanek v življenju tudi za žensko jako potrebno. Tudi glede majhnega števila otrok se čudite? No, pri nas je maksimum 40 otrok. Jaz jih imam 36, a so učitelji, ki jik nimajo čez 30, včasih tudi manj“.

„Pri nas je pa to že malo drugače“, ga prekinem; 60—70 otrok v enem razredu celo v mestih ni nič redkega, po kmetih pa jih pride tudi čez 100“.

„Kaj pa z uspehi, ali so sploh mogoči?“

„No, uspehi so pač taki, kakršni morejo biti. Nadzorniki navadno niso zadovoljni z njimi“.

„Kaj, nadzornike imate tudi še?“ Pri nas so že zdavno odpravljani. Učitelj je pri nas tako vestno vzgojen, da se ga sme brez skrbi pustiti samega brez nadzornika. Seveda se dobe tuintam tudi manj vestni učitelji; ako se za takega zazna, ga naše stroge šolske oblasti takoj odpuste iz službe. Ker so pri nas učitelji sijajno plačani, je vedno dosti izbire in ni strahu, da bi učiteljev primanjkovalo“.

Kar vstopi v sobo tiskarniški sluga, kar sem sklepal po njegovi čepici z napisom neke tiskarne in odda učitelju kopo listov. Otroci, ki so med najinim pogovorom mirno in tiho izdelovali neko pismeno nalogo, so postali hipoma živi in nemirni, z obrazov se jim je bralo, da nestrpno nečesa pričakujejo.

priden in če se bo lepo zadržal. (Dobro!) In oni naš tovariš, ki ima 31. decembra 1906, št. 203, v IV. razredu. pride čez 8 let v III., čez 30 let v II. in že čez 38 let v I. razred, torej bo rabil samo 76 let do I. razreda. Star bo takrat šele samo 96 let. (Izvrstno! Smeh.)

Samo to se bojim, če bo to zvedel, da bi se mu poprej same radosti ne stajalo sree.

Toda šalo v stran! Tak avanzma ni avanzma, to je naravnost persiflaža času, v katerem se vedno govori o prosveti in napredku.

Zaraditega mora učiteljstvo delati z vsemi silami na do-sego časovnega avanzma, ki naj bi bil ena kardinalnih točk naših zahtev. Zakaj kako pridemo do tega, ako nas je bilo v enem letu nastavljenih kakih 18 tovarišev, da pride zadnji izmed teh šele čez 5 do 6 let pozneje v III. razred kakor njegov tovariš, dasi je ob istem času napravil izpit usposobljenosti, a samo zaraditega ni bil nastavljen definitivno, ker je c. kr. okrajni šolski svet imel sejo kak mesec pozneje. (Krivica!)

In ker so se razmere v tem času, odkar čaka učiteljstvo regulacije, tako jako izpremenile, da nikakor ne moremo ostati pri zahtevah, ki smo jih stavili pred nekaj leti, zato bi bilo po mojem mnenju umestno, da vnovič formuliramo svoje zahteve, in sicer predlagam:

1. Učiteljstvo naj dobi prejemke XI., X., IX. in VIII. činovnega razreda državnih uradnikov.
2. Službena doba naj se skrajša na 30 let.
3. Uštevajo naj se provizorična leta v penzijo.
4. Uvede naj se časovni avanzma.
5. Učiteljski dolgovi naj se konvertirajo.
6. Kakor hitro se izboljšajo plače uradnikom, naj se isto takoj zgodi vselej tudi s plačami učiteljstva.

Učiteljstvo pa naj nemudoma začne z vso eneržijo in z vsemi sredstvi delovati na to, da se naše zahteve čim prej uresničijo; tu ne smemo imeti nobenih ozirov ne na levo ne na desno, ker ne prosimo milosti, ampak iščemo le pravice. (Odobranje in ploskanje.)

Učitelj se obrne do raznašalca z vprašanjem:

„Zakaj ste danes z listom tako pozni?“

„Ne zamerite, gospod učitelj“, odvrne raznašalec; „nekemu delavcu se je prigodila nesreča in zato ta zamuda.“

„Pripovodujte, kako je bilo.“

„Neki delavec je prišel zaradi svoje neprevidnosti preblizu kolesja pri stroju, kolo ga je zagrabilo in mu odtrgalo dva prsta.“

„In kaj je z delavcem?“

„Obvezali smo ga za silo in odpeljali v bolnico.“

„Je-li še sposoben za delo in če ne, kako bo živel, posebno če ima družino?“

„Oženjen je in ima šestero nepreskrbljenih otrok; za težje delo bo nesposoben a ni se bati, saj skrbi dežela za njega, ženo in otroke ravno tako, kakor bi skrbel on sam, ko bi mogel delati“. A zdaj oprostite, mudi se mi dalje“.

Učitelj se obrne k učencem.

„Kaj se učimo iz tega, kar je mož pripovedoval? Povej, A!“

Razpletel se je pogovor med učiteljem in učenci v nevarnosti pri strojih, kako se moramo varovati in kako dobro skrbi dežela za ponesrečence in njih družine. Vse to mi je jako ugajalo.

Medtem sem si ogledal sobo. Na stenah so visele lepo izdelane podobice iz pravljič in domače zgodovine, kakor tudi slikovite pokrajine iz domače dežele. Kakor sem zvedel pozneje,

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca grudna 1906 K 231.879.63.

Naznanilo. Kdor želi od zadruga kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštinih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Stik z ljudstvom.

(Dalje.)

3. Roditeljski večeri.

Za razgovor v zadevnih vprašanjih se lahko z dovoljenjem okrajnega šolskega oblastva prirejajo roditeljski večeri.

§ 120. dokončnega šolskega in učnega reda.

Odkrito povemo, da smo se razveselili te točke dokončnega šolskega in učnega reda, ki priporoča učiteljstvu, da naj v interesu pouka, šolskega obiskovanja, zlasti pa v interesu vzgoje prireja roditeljske večere. Le-ti sestanki učiteljstva s starši šolske mladine bi se lahko imenovali tudi roditeljski sestanki, ali pa obiteljski večeri (sestanki.)* O bistvu in važnosti obiteljskih večerov je prinesel „Popotnik“ zadnji čas iz peresa priznanega šolnika Pribila, ki je okrajni šolski nadzornik v Istri, prav temeljite članke, ki jih učiteljstvu prav toplo priporočamo, da jih natančno prouči in uvažuje. Z roditeljskimi večeri je dana učiteljstvu nadvse vgodna prilika, da pride v stik z ljudstvom ter si tem potom uglaadi in olajša svoje delovanje v šoli, hkrati si

*) O nazivanju teh večerov, glej tozadevno notico v današnjem Vestniku!
Uredn.

ostanejo te slike vse leto na stenah, da zbuja pri učencih ljubezen do domače dežele.

Učitelj je medtem razvil liste, ki mu jih je dostavil raznašalec, vzel dva lista proč, katerih enega je dal meni, drugega je obdržal zase, ostale pa dal večjemu dečku, ki jih je urno razdelil med učence in učenke. Vse to se je vršilo tako hitro, da je bilo videti takoj, da se tako razdeljevanje listov ne godi prvikrat.

Pogledal sem v svoj list. Na vrhu prve strani je bil napis: Šolski list. Ves list je obsegal osem strani velike osmerke; tiskan je bil na navaden časniški papir z malo večjimi črkami, kakor je to navada pri naših dnevnikih.

Hotel sem vedeti, kaj bodo učenci storili z listom, zato nisem utegnil za sedaj pregledati njega vsebine; odložil sem to za poznejši čas. Tudi učitelja nisem hotel izpraševati o tem, da bi ga po nepotrebnem ne motil pri pouku. Bil sem navajen še na razmere v naši deželi, kjer sem pred svojo smrtjo kot učitelj robotal. Šele pozneje sem zvedel, da vladajo v Deveti deželi v tem oziru vse drugačne razmere in da tam uživajo učitelji v svojem poslovanju popolno svobodo, v čemer me je posebno utrjevalo dejstvo, da nisem zapazil na steni nikjer urnika, ne drugih pregledov, šol. postav i. t. d.

(Dalje.)

pa s takim nastopom pridobiva zaupanje prebivalstva in povzdiguje ugled in veljavo učiteljstva in nčiteljskega stanu. Zato naročamo slovenskemu učiteljstvu, da se v kar največjem številu poslužuje te ugodne prilike ter začne brez odlašanja prirejati širom naše domovine roditeljske večere. Čim bolj in čim pogosteje bomo stopali tem potom med ljudstvo, tem bolj si utrdimo svoje stališče med ljudstvom in tem bolj bo ljudstvo uvaževalo važnost učiteljskega stanu in potrebo ljudske naobrazbe. To bo imelo dobre posledice za naš narod in gotovo pa tudi neizogibne posledice za gmotni blagor učiteljstva. Naš duhovnik ima prav zaraditega toliko zaslombe med ljudstvom, ker je vedno z njim v najtesnejši zvezi. Pojdimo in storimo tudi mi tako! Res je sicer, da mi nimamo na razpolago prižnice, izpovednice, velikonočnih izpraševanj in drugih takih prilik, zato se pa poslužujmo tega, kar nam je na razpolago, da pridemo čim pogosteje v stik z ljudstvom.

Kdaj pa prirejajmo roditeljske večere?

To je odvisno od krajevnih razmer. Po mestih so priporočljive v take namene večerne ure; po deželi bi pa bilo bržkone umestneje, da se prirerajo roditeljski večeri ob nedeljah in praznikih po popoldanskem cerkvenem opravilu. Sicer je pa čas tu postranska stvar; glavna stvar je delo, t. j. prirejanje roditeljskih večerov; zato pozivljamo ponovno vse slovensko učiteljstvo, da začne nemudoma po vseh naših šolah prirejati roditeljske večere. Dobri uspehi teh večerov so neizogibni. Torej le na delo! Uspeh je plačilo dela.

4. List za starše in vzgojitelje.

Roditeljski večeri bodo trdna vez med šolo in domom, ki bo blagodejno vplivalo na vzgojo izročene nam mladine in na ugled učiteljstva med ljudstvom. Da bo pa ta vez tem močnejša in vplivnejša, zato nam je pa neohodno potreben poseben list, ki bo utrjeval vezi med šolo in domom ne le s tistimi starši šolske mladine, ki bodo prihajali k roditeljskim večerom, ampak tudi z onimi, ki jim ni vselej dana prilika, udeleževati se roditeljskih večerov. V tem listu bomo objavljali predavanje pri posameznih roditeljskih večerih iz vseh krajev slovenske domovine. Ime novemu listu za starše bo, kakor smo že zadnjič omenili, „Domače ognjišče“. Tak list in tudi tega imena izdajajo hrvaške učiteljice v Zagrebu že več let. Češki učitelji imajo že več listov, ki so namenjeni staršem ter vežejo šolo z domom. Koliko takih listov imajo Nemci, je znano. Zato pa tudi Slovenci ne smemo zaostajati za drugimi narodi; in prav mi Slovenci smo še tembolj potrebni takega lista, ker naš narod se še ne zaveda preveč o važnosti in potrebi ljudske naobrazbe in ljudskega šolstva. V tem listu bomo pa poučevali naš narod o važnosti in potrebi ljudskih šol, ki so najboljši vir za blaginjo narodovo. Na uvodnem mestu bo prinašal naš novi list primerne članke o domači vzgoji in za temi članke, ki jim bo namen, spajati šolo z domom. Pod zaglavjem „Domači zdravnik“ bo prinašal list poučne članke o otroških boleznih in o ravnanju staršev z bolniki. Za ta oddelek se nam je posrečilo pridobiti za sotrudnika zdravnika specialista za otroške bolezni. Pa tudi poučne povesti, vzete iz vzgoje otrok in družinskega življenja, bo prinašalo „Domače ognjišče“. Dopisi o prirejanju roditeljskih večerov in drugih sestankov z roditelji nam bodo dobro došli. V „Drobtinah“ bo pa obveščalo „Domače ognjišče“ starše z raznimi kratkimi novicami, ki se bodo nanašale na starše, vzgojo otrok, na šolo in učiteljstvo. To je torej program novemu listu. Ni dvombe, da bomo z njim dvignili ugled

šolstva in vzgojno vplivali na naše rodovine. „Domače ognjišče“ bo izhajalo za sedaj po enkrat na mesec, in sicer zadnjo soboto v mesecu. Cena listu bo tako nizka (bržkone samo 2 K na leto), da se bo nanj lahko naročila vsaka še tako ubožna slovenska rodovina. Slovensko učiteljstvo opozarjamo iznova na ta list. One tovariše in tovarišice, ki so že imeli roditeljske večere, prosimo, da poročajo o njih in pošljejo svoja predavanja pod naslovom „Učiteljska tiskarna“ (na „Domače ognjišče“) v Ljubljani. Prvo številko bo dobilo na ogled vse slovensko učiteljstvo, od katerega v prvi vrsti pričakujemo, da bo podpiralo novi list gmotno in duševno, hkrati prosimo tudi vsakega posameznika, da nam pošlje naslove takih slovenskih rodovin, ki bi se utegnili naročiti na „Domače ognjišče“, da jim pošljemo prvo številko na ogled. Torej, tovariši in tovarišice le med ljudstvo, priporočajte ta prvi slovenski list za starše in vzgojitelje ter mu pridobivajte naročnikov med ljudstvom! (Dalje.)

Božična zborovanja.

II.

Slovensko deželno učiteljsko društvo.

(Dalje.)

Nagovor predsednikov.

Predsednik tovariš Juraj Režek:

Slavni zbor!

Prav srčno pozdravljam v imenu društvenega odbora vas vse, cenjene gospodične tovarišice in gospode tovariše, ki ste tudi letos zopet v tako mnogobrojnem številu prihтели k našemu letnemu zborovanju. Tolika udeležba in še ob tako neugodnem vremenu je jasen dokaz, kako se živo zanimате za svoje deželno učiteljsko društvo, ki se po vseh svojih močeh pošteno trudi, da bi se nam vendar že enkrat izboljšalo žalostno naše gmotno stanje.

Podrobneje o tem vam bo poročal naš društveni tajnik. Poudarjati moram le, da se velika in kričeča krivica, ki se je ob zadnjem zasedanju deželnega zbora storila našim neoženjenecem, do danes še ni popravila, in malo je upanja, da bi se to zgodilo že v bodočem letu. Prihodnjo jesen se bodo izvršile nove volitve v deželni zbor, in upajmo, da bodo bodoči deželni očetje bolj usmiljenega srca do nas nego so bili dosedanji.

Hvaležno pa se moramo spomniti svojega blagega dobrotnika, pokojnega tovariša Jožefa Travnica, ki je poleg drugih postavil tudi naše društvo za glavnega sodediča svojemu imetju in nam tako naklonil približno do 5000 kron. V znak hvaležnosti in velikega spoštovanja do blagega pokojnika vas prosim, da vstanete s svojih sedežev. (Se zgodi.)

Preden prestopimo na dnevni red, mi je čast predstaviti slavnemu zboru zastopnika politične oblasti, g. magistratnega svetnika dr. Zarnika. — Sedaj pa prosim tovariša tajnika, da prične s svojim poročilom.

Tajnikovo poročilo.

O društvenem delovanju je poročal tajnik tovariš Jakob Furlan naslednje:

Slavni zbor! Zopet mi je čast vam poročati o delovanju našega društva v preteklem društvenem letu.

Pri zadnjem 37. občnem zborovanju našega društva, ki se je vršilo o Božiču 28. decembra 1905 ravnotu, si je izvoljeni odbor razdelil v prvi svoji seji posle tako: Juraj Režek,

predsednik; Luka Jelenc, podpredsednik; Jak. Furlan, tajnik; Jak. Dimnik, blagajnik. Odborniki: Ivan Bernot, Fran Črnagoj, Josip Gregorin, Viktor Jaklič in Janko Likar.

Odbor je imel v preteklem letu šest sej, v katerih je reševal tekoče društvene zadeve.

Na lanskem obnem zboru sta bila sprejeta dva predloga. Prvi zaradi nastavljanja posvetnih učiteljev na novomeški deški šoli in drugi zaradi prošnje, da bi učiteljstvo plačevalo v deželni bolnici za tretji razred, a bi bilo oskrbovano v drugem razredu. Oba predloga je odbor pretresaval. Prošnji sta sestavljeni in čakata le delovanja deželnega zbora. Kadar bo deželni zbor sklican, se bosta takoj vložili.

Za podatke za drugo prošnjo najiskreneje zahvaljujem predlagatelja, tovariša Ivana Cerarja.

Delegatom k „Zavezinemu“ zborovanju so bili izvoljeni tovariši: Bernot Ivan, Furlan Jakob, Likar Janko in Režek Juraj.

Namesto venca tovarišu Travnu je društvo dalo 20 K za konvikt.

V neki odborovi seji se je tudi govorilo o tem, kakšno naj bo stališče našega društva nasproti gđ. tovarišicam, ker one nastopajo popolnoma le zase in ne z nami. Omenilo se je, da so one delovale popolnoma na svojo roko takrat, ko smo prosili za enako izboljšanje našega in njih gmotnega stanja. Ker tako ne more nadalje ostati, naj bi se to končno uredilo pri našem obnem zboru.

Na Vseh svetnikov dan, t. j. 1. listopada t. l., je naše društvo v družbi s Travnovimi dediči postavilo rajnkemu tovarišu Josipu Travnu nagrobni spomenik na ljubljanskem pokopališču pri sv. Krištofu. Tovariši pevci, največ iz kranjskega okraja, so izborno zapeli pod vodstvom tovariša Pavla Gorjupa žalostinki „Usliši nas, Gospod!“ in „Nad zvezdami“, tovariš Engelbert Gangl pa je v izbranih in vzvišenih besedah jako lepo in ginljivo očrtal življenje in delovanje pokojnikovo. Po oporoki blagega dobrotnika prejme naše društvo okolo 5000 K iz njegove zapuščine. Slava spominu prvega in doslej edinega mecene slovenskega učiteljstva!

Učiteljsko društvo za kranjski šolski okraj je vložilo prošnjo, da naj naše „Deželno učiteljsko društvo“ napravi prošnjo na c. kr. naučno ministrstvo, da naj se posebna ura izjemoma privoli za Kranjsko dotlej, dokler se učiteljske plače stalno ne uredi. Odbor tej prošnji ni mogel ugoditi, ker je bil prepričan, da bi z njo stvari le škodoval.

Srčna želja se je izpolnila slovenskemu učiteljstvu s pridobitvijo učiteljske tiskarne, ki tako izvrstno deluje. Da bo pa še bolj napredovala, je naša sveta dolžnost, da vse tiskarske potrebsčine naročamo pri nji. Tako koristimo tiskarni, sebi in ugledu učiteljstva.

V vsaki seji se je razpravljalo tudi o našem gmotnem stanju; zakaj resolucij, ki so bile sprejete na lanskem obnem zboru, ne smemo in ne moremo pozabiti. Dokler se ne ugotovi naši prošnji, ne odnehamo, in zato vprašanje o naših plačah ostane kot stalna točka na našem vzporedu. Odbor je poveril dva tovariša z nalogo, da sestavita proračun na stroške za učiteljstvo, ako bi bile njegove plače enake uradniškim zadnjih treh razredov.

Ker bo pa danes to točko še natančneje obravnaval tovariš Gärtner, nočem več o nji govoriti.

V nadeji, da bom mogel poročati pri prihodnjem obnem zboru kaj bolj veselega o našem gmotnem stanju, končujem svoje poročilo ter prosim, da ga blagovoli slavni zbor vzeti na znanje.

Blagajnikovo poročilo.

Iz poročila blagajnika Dimnika posnamemo, da je imelo društvo 221 K 99 h dohodkov in 190 K 22 h stroškov, torej 31 K 67 h preostanka. Okrajna učiteljska društva plačujejo letnino jako neredno, zato bo Jos. Travnova zapuščina (5000 K) društvu prav dobro došla.

Ker so pregledniki našli vse knjige in račune v redu, se je poročilo odobrilo in dal odboru absolutorij.

Učiteljske plače na Kranjskem.

O tem vprašanju je poročal tovariš Gärtner. Poročilo prijavljamo na uvodnem mestu.

Kocem poročila je predlagal tovariš Črnagoj, naj se takoj po opravljenem drugem izpitu uvrsti vsak učitelj in vsaka učiteljica v status ali pa se naj extra statum definitivno namesti. Razvila se je živa debata, ki so vanjo posegli tovariši Bregar, Šega, Pretnar, Gregorin, Zajec, Črnagoj in Gärtner. Potem je bil Črnagojev predlog sprejet, takisto Zajčev, ki zahteva posredovanje odbora, da se vsaka služba razpiše in da jih ne oddajajo okrajni glavarji kar pod roko.

Volitev odbora.

Na predlog tovariša Pretnarja so bili z vzklikom voljeni v odbor dosedanji funkcionarji, in sicer:

Režek Juraj, predsednik; Jelenc Luka, podpredsednik; Furlan Jakob, tajnik; Dimnik Jakob, blagajnik; Odborniki: Bernot Ivan, Črnagoj Franc, Gregorin Jožef, Jaklič Viktor in Likar Janko.

S tem je bil dnevni red končan, in predsednik je zaključil zborovanje. (Konec.)

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Ljubljansko učiteljsko društvo priredi v sredo, dne 16. januarja, ob osmih zvečer, v restavraciji Seidlovega hotela „Južni kolodvor“ v Kolodvorskih ulicah mesečne zborovanje (večer), ki bo pri njem predaval znani prijatelj ljudskega učiteljstva g. šolski svetnik prof. dr. Janko Bezjak o „Kernovi teoriji“. K obilni vdeležbi vabi vse člane in njih prijatelje
odbor.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj ima v nedeljo, dne 13. jan. t. l. svoj občni zbor po običajnem vsakoljetnem vzporedu, in sicer ob 11. uri predpoldne v okol. deški šoli v Celju, Nove ulice 9.

K prav obilni udeležbi vljudno vabi
odbor.

Ormoško učiteljsko društvo je imelo 3. januarja t. l. v Ormožu svoje glavno zborovanje, ki se ga je udeležilo le 17 članov. Te slabe udeležbe je bilo največ krivo skrajno slabo vreme, akoravno bi se nekateri pri večji stanovski zavednosti — kakor je predsednik g. Josip Rajšp v svojem pozdravu omenil — že lahko večkrat v našem krogu pokazali. Svojo odsotnost sta opravičila gospod in gosa Šijanec. Na novo je k društvu pristopila gospodična Ema Cajnko, učiteljica ženskih ročnih del pri Bolfenku. — Iz letnega poročila je posneti, da je imelo društvo 34 rednih članov, 4 izvanredne člane in 5 častnih, skupaj 43 članov, in sicer iz posameznih šol: iz Velike Nedelje vseh 6 učnih oseb, iz Središča 5 (2 učni osebi sta izven društva), iz Ormož-okolice vseh 5, od Miklavža vseh 5, iz Tomaža vseh 5, iz Huma vse 3 učne osebe, iz Bolfenka vse 3, iz Svetinj 2 učni osebi (1 učna oseba je izven društva), iz Runeča 2 (1 učna oseba je izven društva), iz Lenarta 1 učna osebo (1 učna oseba je izven društva). Zborovanja so bila 3, odborovi seji 2. Vseh

zborovanj so se udeležili: gospodični Gabršček in Lazar, gospa Rosina, gospodje Karbaš, Košar Rob., Pintarič, Porekar, Preindl, Rajšp, Rosina in Dom. Serajnik, niti enega zborovanja se 10 članov ni udeležilo. Pri zborovanjih so bila sledeča podavanja, oz. poročila: 1. Razdeljen in nerazdeljen pouk v ljudski šoli, podaval g. Vauda. 2. Učiteljevo delovanje izven šole; podaval g. Rajšp. 3. Kernova teorija in njen pomen za stavkovo analizo; predaval g. dr. Bezjak. 4. Nekaj novih misli o pevskem pouku v ljudski šoli; podajal g. Dom. Serajnik. 5. Poročilo o prvi odborovi seji novega „Lehrerbunda“; g. Slanc. Pri glavni skupščini „Zaveze“ v Šoštanju sta naše društvo zastopala izvoljena delegata gospoda Kosi in Rajšp, pri „Lehrerbundovem“ zborovanju pa g. Slanc. V letu 1906. je bilo vseh dohodkov 128-77 K, izdatkov 99-89 K, prebitka torej 28-88 K; na neporavnani udnini dolguje 13 članov 33 K.

Med važnejšimi predlogi so bili sprejeti sledeči:

1. Od dne do dne rastoča draginja tira učiteljstvo v vedno hujše gmotne razmere. Učiteljsko društvo naj pozove „Lehrerbund“, da se ta obrne v imenu vsega štajerskega učiteljstva s peticijo na deželni zbor, da dobimo draginjske doklade, začeni s tekočim letom, dokler se učiteljske plače ne uravnajo, kakor jih imajo državni uradniki 9.—11. činovnega razreda. Predlagal g. Ivan Košar.

2. „Lehrerbund“ in „Verband der Arbeitslehrerinnen Steiermarks“ se pozivljeta, da sprejmeta med svoje zahteve tudi to, da dobe tudi oženjene učiteljice ženskih ročnih del pokojnino, kakor jo dobe oženjene literarične učiteljice. Predlagal Rosina.

3. Vsak član, ki izostane od društvenega zborovanja iz kateregakoli vzroka, plača od prebitka, ki mu je ostal zaradi tega, ker se ni vdeležil zborovanja, 50 vin v društveno blagajnico. Predlog gospodov Rajšp in Slanc.

4. Ker dosedanja udnina 2 K ne zadostuje za različne društvene izdatke ter prispevke za „Jugoslovansko Zvezo“, za „Štajersko Zvezo“ in za „Lehrerbund“, se poviša udnina na 4 K. Predlagal g. Rob. Košar.

5. Prihodnje zborovanje je 3. marca 1907 v Ormožu, pol ure pred zborovanjem se vrši odborova seja. Predlagal g. Porekar.

Za tekoče leto je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik in blagajnik g. Josip Rajšp, podpredsednik g. Anton Porekar, tajnik Adolf Rosina, odbornikom gospoda Jakob Preindl in Ivan Košar ter gospa Trstenjak.

Književnost in umetnost.

Popotnik. Letnik XXVII. Štev. 12. — Tovariš Avguštin Požegar končuje na uvodnem mestu svojo lepo razpravo „Laž in resnica“. — Dr. J. Bezjak prijavlja konec temeljitega članka „O estetiškem deklamovanju v ljudski šoli“. — Tovariša Fr. Kocbek in M. J. Nerat sklepata svoje poročilo „S I. mednarodnega kongresa za šolsko higijeno v Norimberku l. 1904.“ — Ivan Ivanovič govori o „Šolstvu v tujini“, in sicer o berlinskem šolstvu. — V „književnem poročilu“ piše Fr. Fink o Schmeilovi knjigi „Naturgeschichte“. — Ivan Šega nadaljuje s svojimi „Pedagoškimi utrinki“ (odstavek 116. in 117.) — „Razgled“ je v vseh svojih oddelkih bogato založen. — Tako je končan XXVII. letnik našega „Popotnika“. Tudi ta letnik je v celoti čast sotrudnikom in uredniku, zato jim bodi hvala in priznanje!

Politiški pregled.

* **Socialni demokrati** so preteklo nedeljo sklenili, da se samostojno udeležijo v Ljubljani volitve v državni zbor in kasneje tudi volitev v občinski svet in v deželni zbor. Po deželi tudi nominirajo svoje kandidate.

* **Nova stranka „mladih“ na Kranjskem.** V nedeljo 30. grudnia so se zbrali v hotelu „Ilirija“ v Ljubljani najožji somišljeniki „Našega lista“, da odločijo o vprašanju, „ali kaže neodvisnim, naprednim elementom, da se organizirajo kot samostojna stranka k političnemu delu in kot taka posežejo v naše

politiško življenje, ali je počakati za vstop v aktivno politiko ugodnejšega položaja“. K sestanku so prišli poleg ljubljanskih zaupnikov zaupniki z Gorenjskega, Notranjskega in Dolenjskega. Po debati so sklenili, da je organizirati samostojno stranko. Izvolili so pripravljalni odbor, ki je dobil nalog, da sestavi program ter izdela organizacijski načrt ter oboje predloži čimprej, najkasneje do konca februarja večjemu shodu zaupnikov. Pripravljalni odbor mora na shodu zaupnikov tudi poročati o vprašanju glede strankinega glasila (naj se li razširi „Naš list“ v dnevnik ali ne) ter o strankini finančni organizaciji. Pripravljalnemu odboru načeluje g. inženjer Žužek.

* **Češka.** Staročehi so se tudi izrekli za koncentracijo čeških strank. — Mladočehi snujejo agrarno organizacijo. Od naprednih poljedelcev pričakujejo, da se pridružijo tej organizaciji, ki bi nastopila proti češkim agrarcem.

* **Šolski štrajk na Poznanjskem.** Velik poljski shod v Poznanju je sklenil zaprositi papeža za posredovanje v šolskem štrajku. — V Berentu so razkačeni Poljaki vrgli bombo v stanovanje nemškega učitelja. Bomba je poškodovala le stanovanje, a ranila ni nikogar. — Nemška vlada namerava izdati nov zakon, ki naj oropa Poljake posestev.

* **Pravoslavno duhovništvo** je obelodanilo v „Zastavi“ poziv, naj se ugodi njegovi prošnji, ki jo je odposlalo cerkvenemu sinodu in saboru, in kjer prosi, naj se duhovnikom vdovcem dovoli stopiti tudi drugič v zakon. V apelu dokazujejo slabe strani vdovskega stanu za moralo in družabno življenje.

* **Ogrska.** Ogrska vlada dela z vsemi silami za popolno ločitev od Avstrije. Sklenila je pogodbo s severnonemškim Lloydom in s paroplovnim društvom Hamburg-Amerika, kateri dve društvi snujeta s pomočjo ogrske vlade posebno ogrsko paroplovno društvo, ki ustvari novo progo iz Reke v Severno Ameriko in drugo iz Reke v Levante. Avstrijski Lloyd ne sme več voziti na Reko, ogrska vlada je s to novo pogodbo poskrbela za to, da se je glede levantinskih in ameriških zvez rešila avstrijskih paroplovnih družb. — Da se hoče gospodarsko popolnoma osamosvojiti, je pokazala ogrska vlada tudi s tem, da je na vprašanje avstrijske vlade, kdaj naj bi se obnovile trgovske pogodbe z balkanskimi državami, odgovorila, da stoje ta vprašanja v tesni zvezi s poravnavo med Avstrijo in Ogrsko, z vprašanjem o samostojnem ogrskem carinskem tarifu in z vprašanjem o samostalnem sklepanju trgovinskih pogodb med Ogrsko in drugimi državami. Ker pa avstrijska vlada nikakor ne priznava tega stališča, bo še dolgo trajalo, preden pride do trgovinskih pogodb z balkanskimi državami. Gotovo je, da si pripravlja Ogrska pot do gospodarskega in političnega vodstva balkanskih držav.

Vestnik.

„Učiteljski Tovariš“ je najstarejši slovenski list. Učiteljstvo, ki ga je zdrževalo šestinštirideset let, naj svoje neodvisno glasilo tudi v sedeminštiridesetem letu podpira duševno in materialno!

Inserati v „Učiteljskem Tovarišu“: Razne tvrdke so začele v našem listu objavljati svoje oglase. Zavedno učiteljstvo opozarjamo na te inserate in ga prosimo, da se pri vseh svojih naročilih ozira samo na tvrdke, ki inserirajo v našem listu. Pri naročilih naj se sklicuje vsak na oglase našega lista. Podpirajmo samo tiste, ki podpirajo nas!

Učiteljski dobrotniki. „Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani“ so darovali: Neimenovan iz Metlike kot izgubljeno stavo 20 K; zbrano omizje v Višnjigori ob otvoritvi novega šolskega poslopja zložilo 18 K 40 h; Konjiško učiteljsko društvo na račun pokroviteljine za leto 1906. (2. rok) 12 K. Živili učiteljski dobrotniki in nasledniki! Bog plati!

Letnino za učiteljski konvikt so plačali: tov. Ivan Kele, nadučitelj pri Novi Štifti (3 K); tov. Luznar Fran, nadučitelj na Primskovem (4 K); tov. Alojzij Račič, nadučitelj, tov. Marija Račič, učiteljica in tov. Marija Vider, učiteljica, vsi v Boštanju; tov. Albin Štrekelj, učitelj v Škočjanu pri Divači, 4 K za l. 1905. in 1906. Živili! Poštne položnice (čeke) za pobiranje, oziroma pošiljanje letnine za učiteljski konvikt za l. 1907. bodo prejela

šolska vodstva koncem tega meseca in v začetku meseca februarja.

Osebnostna vest. Učiteljska kandidatinja Lea Pogačnikova je imenovana za suplentinjo v Šmartnem pri Kranju, ker je dosedanja učiteljica Slavica Orehkova resignirala na to službo.

Pozor! Ta mesec je razposlal blagajnik „učiteljskega konvikta“ prošnjo in poštne položnice vsem slovenskim hranilnicam in posojilnicam za podporo. Opozarjamo vse tovariše, da zastavijo vsak svoj vpliv na korist konviktu.

Kolekta poštne znamke št. 45 se je iz šmarijskega okraja srečno vrnila.

Roditeljski večer bo v soboto, dne 12. t. m. ob šestih zvečer, v telovadnici I. mestne deške ljudske šole v Komenskega ulicah s tem-le sporedom: 1. „Pomen roditeljskih večerov“. Por. J. Dimnik. 2. „Tobak in alkohol.“ Por. Karel Wider. 3. Razgovor s starši šolske mladine K obilni udeležbi vabi starše, njih namestnike ter prijatelje in vzgojitelje mladine — šolsko vodstvo.

Šolski referat c. kr. mestnega šolskega sveta ljubljanskega je z novim letom prevzel g. magistratni svetnik Evgen Lah, ki je že v prejšnji dobi opravljal ta posel z veliko vnemo in natančnostjo ter v splošno zadovoljnost ljubljanskega učiteljstva.

Iz seje c. kr. okr. šol. sveta v Kranju z dne 22. decembra 1906. Slavina Orehkova je resignirala na suplenturo v Šmartnem, ker je dobila službo pri Uršulinkah v Celovcu. Na njeno mesto je bila imenovana učiteljska kandidatinja Lea Pogačnikova. — Prošnja za denarno podporo zaradi bolezni nekega nadučitelja se predloži dež. šol. svetu v ugodno rešitev. — Nekemu učitelju se pripozna tretja starostna doklada. — Kr. šol. svet Zabrdom pri Savici prosi, naj bi se na ondodni ekskorendni šoli poučevalo namesto dosedanjih 5 v prihodnje 7 mesecev. Prošnji se ustreže. — Kraj. šol. svet v Trziču prosi, naj bi se, ker so šolski prostori prenapolnjeni, izšolala vas Bistrica, ki itak ni ničesar prispevala k zgradbi novega šol. poslopja, ter všolala v enorazdnico Kovor, katera naj bi se razširila v dvorazdnico, ki bo kot taka bolj ugajala potrebam prebivalcev vasi Bistrica. Prošnja se reši v principu, vendar se vrne zaradi nekaterih pomanjkljivosti v novo posredovanje.

Simon Gregorčič. Po smrti ljubljanskega našega pevca Simona Gregorčiča se je začela kruta gonja za to, čigar je bil. Liberalci pravijo: Naš je bil. Klerikalci kriče: Naš je bil. Tega ne vedo ni eni ni drugi, da je pesnik last tistega naroda, ki ga je rodil in kateremu je prepeval. Pravi pesnik je last vsega človeštva, a ne samo goriških in kranjskih klerikalcev. Ti si ga prisvojajo sedaj, ko je mrtev. Ko je bil v dobi najplodnejše svoje tvorne sile, so ga topli toliko časa, da so ga ubili. Zato je to sedanje glorifikovanje gnusna in nedostojna politična mahinacija, ki je žalostna slika naših malenkostnih, popolnem nezdravih razmer. „Gorica“, ki jo pišejo in urejajo goriški klerikalci najtesnejšega obzorja, majhni in slabotni ljudje, izdaja sedaj po pesnikovi smrti uredniško tajnost, kričeč, da je neke dobe verze s strankarsko-politiško tendenco, pisal vanjo Gregorčič. Tisti ljudje, ki so zamorili v njem blago pevsko silo, se niso mogli zdržati po pesnikovi smrti, da ne bi pljunili na njegovo gomilo. Taki ljudje ne zaslužijo nobenega pesnika. Ne vemo, ako je še kje tako, da mora visoka umetnost služiti umazanemu političnim samopašnežem. Samo med Slovenci je mogoč neodpusten greh, da vlačijo umetnost v blato in jo oskrunjujejo s podlo brezobzirnostjo!

„Soča“ izhaja od novega leta po trikrat na teden, in sicer vsak torek, četrtek in vsako soboto.

Prosimo pojasnila! Deželni šolski svet v Ljubljani je dne 3. januarja 1906, št. 15, razpisal šest Metelkovih ustanov po 84 K (štiriinosemdeset kron) za ljudskošolske učitelje na Kranjskem, ki so si priborili posebnih zaslug za gojenje slovenščine, šolskih vrtov itd. Znan nam je slučaj (morda jih je tudi več!), da je eden prosilcev dobil to ustanovo, a ne 84 K, temveč samo 62 K 47 h, torej so mu odbili 21 K 53 h, t. j. 25%! Ako so storili tako pri vseh šestih ustanovah, daje ta odbitek lepo vsoto 129 K 18 h. Radovedni smo, zakaj se je to zgodilo in kam je namenjenih onih 25% odbitka. Deželni šolski svet naj blagovoli to zadevo pojasniti!

V Dobu pri Domžalah se je vršila v šolskih prostorih na dan sv. Štefana prvič in na Novega leta dan drugič božičnica s petjem, deklamacijami, božičnim igrokazom in z živimi jaslicami. — Vse so izvajali učenci in učenke tukajšnje šole tako pohvalno, da je poslušalcem jako ugajalo, kar je glavna zasluga tukajšnjega kaplana pesnika Silvina Sardenke, g. dr. Al. Mrharja. Večina vzporednih točk so njegove pesnitve. — Čisti dobiček obeh vprizoritev 129 K 70 h se je izročil tukajšnjemu šolskemu vodstvu v šolske namene, kar s tem zahvalno potrjuje M. Hiti, šolski vodja.

Štajerski učitelji, oborožite se! Dne 2. februarja 1907 bo v Gradcu občni zbor vseh učiteljev in učiteljic ljudskih in meščanskih šol na Štajerskem, v zadevi poboljšanja plač. Govorniki, oglasite se in naznanite naši „Zvezi“ v Celje posebno drašične odnose. Natančnejši vzpored pride. B. B. N.

Obiteljski večeri so na dnevnem redu. Nova stvar, ki zahteva novo ime. „Elternabende“ so nekateri slovenili: večeri za starše, a to se jim je takoj zdelo nerodno, zato so rajši rekli roditeljski večeri, kar pa strogo rečeno „Erzeugerbende“ (ime Erzeuger = roditelj naj bi se rabil le v poetiški besedi), drugi so zopet prileteli z izrazom rodbinski večeri, kar pomeni „Familienabende“, kateri obseg je preobširen, zakaj k familiji sodijo tudi otroci in druga sorodovina. Da pa ne bodo rodovinski večeri, naj se rajši imenujejo — obiteljski. Ta izraz pa vendar ni nič drugega nego sinonim od prvega. Kaj hočemo torej storiti? Za razrešitev gordiškega vozla je bilo treba Aleksandrovega meča! Ne bodimo preveč slovensko boječi, pa kar mahimo! — „Starši“ (napačno rabljeno do najvejših časov „stariši“) je komparativ od pridevka „star“, kakor je tudi nemški „Eltern“ komparativ od „alt“ (v naši mladi dobi smo še pisali „Aeltern“). Toda s komparativom „stariši“ ne moremo bogve kaj napraviti. Zato pa vzemimo pozitiv „stari“. (Odrasel sin imenuje očeta nepietetno tudi „stari“.) To pa je posamostavljen pridevnik, katerih v slovenščini sicer nimamo v obilici, največ le v lastnih imenih: Okiški, Koseski, Komenski. — Ako vzamemo tu pridevnik „stari“ za samostalnik, potem pa prav lahko brez skrbi izvedemo nov pridevnik stariški. Morda bi kdo po pravilu zagovarjal obrazilo — ski, namesto — ši. Vendar je slednje blagoglasnejše. Saj imamo tudi drugih nepravilno izvedenih pridevnikov, recimo: nemški (pravzaprav nemečki), deški (namesto dečeški), a jih rabimo z mirno vestjo. Odkraja se nam zdi neprikupna ta oblika, pa polagoma se prilagodi ušesu. Kakor rečemo „otroška ljubezen“, tako tudi lahko „stariška ljubezen“. Torej — pogum velja — za nemški „Elternabende“ rabimo odslej „stariški večeri“; izraz je pripraven, a tudi — točen. J. St.

Razgled po šolskem svetu.

— **Stjepan Basariček.** Koncem preteklega leta je bil na lastno prošnjo umirovljen odlični hrvaški pedagog, g. prof. Stjepan Bosariček, ki je več kot trideset let neumorno deloval kot profesor zagrebskega učiteljskega in kot najmarljivejši in najuglednejši hrvaški pedagoški pisatelj. Kot predsednik „Saveza“ in „Zbora“ si je pridobil velikih zaslug za hrvaško učiteljstvo. „Škola“ pravi, da želi hrvaško ljudsko učiteljstvo svojemu zasluznemu voditelju dolgo let zasluženega pokoja. Tej želji se pridružujemo tudi mi. — Na njegovo mesto na učiteljske pride g. Milan Pejnović, vadniški učitelj v Zagrebu.

Listnica uredništva.

J. M. v K. Prejeli smo, a danes ni bilo mogoče. Torej prihodnjič! Oglasite se večkrat! Pozdrav! — Odgovor na dostavek „Edinosti“, ki ga prijavljamo v zadnji številki na 10. strani, priobčimo prihodnjič, ker nimamo danes prostora. — Član „Šentlenardskega učiteljskega društva“: Gotovo imate v društvenih pravilih določbo, da lahko toliko in toliko članov zahteva izredni občni zbor. Svetujemo Vam, da se poslužite te pravice in pri občnem zboru sanirate nezdrave razmere, ki nam poročate o njih. Vašega dopisa pa ne moremo objaviti, ker smo mnenja, da je bolje in častnejše, ako se najprej odločno pomenite med seboj. Če to ne pomaga, pa naj sodi javnost!

Dobiček.

b) Račun dobička in izgube.

Izguba.

Št.	P r e d m e t	K	h	Št.	P r e d m e t	K	h
1	Prejete obresti posojil	5933	40	1	Izplačane hranilne obresti	446	49
2	Zaostale obresti posojil	430	29	2	Kapitalizovane hranilne obresti	3159	74
3	Prejeti upravni stroški	548	75	3	Upravni stroški	259	41
4	Obresti naloženega denarja	22	56	4	Neplačani upravni stroški za leto 1905.	7	50
5	Preteklega leta predplačane obresti posojil	27	01	5	Neplačani upravni stroški za leto 1906.: a) inserati K 100—		
6	Premijska provizija	10	75		b) sluga " 50—	150	—
				6	Obresti izposojil	8	50
				7	Odpis inventarja	27	30
				8	Preteklega leta zaostale obresti posojil	159	37
				9	Predplačane obresti posojil	3	69
				10	Obresti rezervnega fonda	41	25
				11	Davek	53	89
				12	Čisti dobiček	2655	62
		6972	76			6972	76

Imetje.

c) Bilanca.

Dolgovi.

St.	P r e d m e t	K	h	Št.	P r e d m e t	K	h
1	Posojila	101920	18	1	Deleži	9521	69
2	Zaostale obresti posojil	430	29	2	Nedvignene obresti deležev	58	90
3	Naložen denar	300	—	3	Hranilne vloge: a) stanje vlog K 87.228-55		
4	Prehodni zneski	92	88		b) kapitalizovane obresti " 3.159-74	90388	29
5	Inventar: a) po prometnem računu K 546-03			4	Predplačane obresti posojil	3	69
	b) 5% odpis " 27-30	518	73	5	Neplačani upravni stroški	150	—
6	Gotovina 31. decembra 1906.	433	13	6	Nedvigneno volilo „Zavezi jugoslovanskih učiteljskih društev“	50	—
				7	Rezervni fond: a) stanje 31. dec. 1905 K 651-77		
					b) vstopnina " 174—		
					c) 5% obresti " 41-25	867	02
				8	Čisti dobiček	2655	62
	Skupaj	103695	21		Skupaj	103695	21

V Ljubljani, dne 31. decembra 1906.

Načel. namestnik:

Jakob Dimnik s. r.

Načelnik:

Ivan Bernot s. r.

Blagajnik:

Alojzij Kecelj s. r.

Član načelstva:

Juraj Režek s. r.

Član načelstva:

Vita Zupančič s. r.

Član načelstva:

Anton Likozar s. r.

Ta račun z glavnimi in pomožnimi knjigami primerjali ter v redu našli:

Karel Wider s. r.

član nadzorstva.

Franc Gale s. r.

načelnik.

Jakob Pretnar s. r.

načelnikov namestnik.

Luka Jelenc s. r.

član nadzorstva.

Marija Marout s. r.

član nadzorstva.

3. Poročilo nadzorstva o poslovanju, računskem zaključku in odmeri nagrad.

Nadzorstvo je izvršilo tekom leta 1906. dve glavni reviziji in po posameznih članih večkrat skontriralo blagajniško stanje.

Dne 30. marca 1906. je preminol član nadzorstva, vpo-kojeni nadučitelj gospod Josip Traven. Pokojnik je bil vnet zadružnik in jako vesten nadzornik. Čast njegovemu spominu!

K svoji seji dne 10. aprila 1906. je povabilo nadzorstvo namestnega člana, mestnega učitelja Karela Widra in se je obenem konstituiralo.

Nadzorstvo si šteje v čast poročati, da deluje načelstvo uspešno in vsestransko po pravilih in da se računski zaključek za poslovno leto 1906. popolnoma vjema s knjigami, prilogami in blagajniškim stanjem.

Zato predlaga:

1. III. redni občni zbor izvoli odobriti računski zaključek hranilnice in posojilnice »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani, registrovane zadruge z omejenim jamstvom, za poslovno leto 1906. ter podeliti načelstvu absolutorij.

2. III. redni občni zbor izvoli priznati združnim funkcionarjem vsoto 1200 K kot nagrado za dobo od 1. januarja do 31. decembra 1906.

V Ljubljani, dne 5. januarja 1907.

Za nadzorstvo:

Marija Marout s. r.

Franc Gale s. r.

4. Poročilo načelstva o razdelitvi čistega dobička.

Čisti dobiček znaša K 2655·62

Glede razdelitve tega predlaga načelstvo:

- a) Rezervnemu fondu po § 17. pravil . . . » 132·75
- b) 5% obresti od polno vplačanih deležev po § 21. pravil . . . » 280·05
- c) Društvu za zgradbo »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani po § 18. pravil . . . » 100—
- d) Rezervnemu fondu »Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev v Ljubljani« . » 50—
- e) Nagrada združnim funkcionarjem po predlogu nadzorstva . . . » 1200—
- f) Ostanek » 892·82

rezervnemu zakladu, ki bo na ta način narasel od K 867·02 na K 1892·59. Obresti deležev se bodo izplačevale do 31. decembra 1907.; po tem roku pa se bodo vpisale nedvignene obresti kot hranilne vloge.

Za načelstvo:

Blagajnik:

Načelnik:

Nač. namestnik:

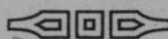
Alojzij Kecelj s. r. I. Bernot s. r. Jakob Dimnik s. r.

5. Volitve.

Volita se dva člana v načelstvo in en član v nadzorstvo.

Volita se po dva namestna člana v načelstvo in nadzorstvo.

6. Slučajnosti.

PREGLED

o prometu in uspehu za čas od dne 31. avgusta 1904. do 31. decembra 1906.

Poslovno leto	V teku leta									Koncem poslovnega leta														
	novih za-družnikov	vplačanih deležev		novih vlagatelj-jev	vloženo		novih dol-žnikov	danih posojil		zadružnikov	deležev		vlagatelj-jev	vlog		dolžnikov	posojil		čistega dobička		za dobre namene določeno		rezerva	
		K	h		K	h		K	h		K	h		K	h		K	h	K	h	K	h	K	h
1904	60	2859	64	12	9595	59	20	11120	06	60	2859	64	12	9595	59	20	11051	58	58	96	10	—	146	70
1905	109	3349	88	30	62065	03	109	63738	95	169	6209	52	41	58045	21	119	65046	02	1619	26	250	—	651	77
1906	87	3312	17	34	58415	08	119	54780	—	256	9521	69	67	90388	29	235	101920	18	2655	62	150	—	1892	59

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 24. **Kranjsko.** (13) 1
Na enorazredni ljudski šoli v Petrovici se razpisuje v stalno oziroma začasno nameščenje učne mesto.
Prošnje je vlagati do 19. januarja 1907.
Prošnjam za prvo stalno nameščenje naj se priloži izpričevalo državnega zdravnika o fizični sposobnosti.
C. kr. okrajni šolski svet v Črnomlju, dne 19. decembra 1906.

Št. 3334. (12) 1
Na trirazredni ljudski šoli v Velikih Laščah se razpisuje v stalno nameščenje eno učno mesto.
Pravilno opremljene prošnje naj se semkaj vlagajo do 31. prosinca 1907.
Prosileci, ki še niso stalno nameščeni v kranjski javni službi, morajo z državnozdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno fizično sposobnost za službovanje.
C. kr. okrajni šolski svet v Kočevju, dne 30. decembra 1906.

Št. 1781 de 1906.
V litjskem okraju se razpisuje s tem učiteljska služba na štirirazredni ljudski šoli v Št. Vidu pri Zatičini v začasno nameščenje.
Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potem do 22. januarja t. l.
Prosileci za stalno nameščenje, ki v kranjski javni službi še niso stalno nameščeni, morajo z državnozdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.
C. kr. okrajni šolski svet v Litiji, dne 8. januarja 1907. (15) 1

Čevljarški učenec

ki je zadostil šolskim zahtevam ter je lepega vedenja, priporočen od kakega g. učitelja, sprejme se v pouk. — Hrana z vso oskrbo mu je na razpolago brezplačno pri mojstru.

Kje, izvedeti je v pisarni „Učiteljske tiskarne“. (9) 4—2

Hranilnica in posojilnica „Učiteljskega konvikta“ v Ljubljani, reg. zadruga z omejenim jamstvom.

(14) 1 Ček. promet c. kr. pošto-hran. urada št. 66.312.

Vabilo

k

III. rednemu občnemu zboru

ki bode

dne 2. februarja 1907 ob 10. uri dopoldne
v Ljubljani, Komenskega ulice št. 17.

Dnevni red:

1. Načelstvo poroča o združnem delovanju.
2. Načelstvo poroča o računskem zaključku za leto 1906.
3. Nadzorstvo poroča o poslovanju, računskem zaključku in odmeri nagrad.
4. Načelstvo predlaga, kako naj se razdeli čisti dobiček.
5. Volitve v načelstvo in nadzorstvo.
6. Slučajnosti.

Načelstvo.

Kot najboljše domače krepilo za želodec naj se nahaja v vsakem domu vsaj ena steklenica slovečega rastlinskega likerja (3) 3—2

„Floriana“

(sladke ali grenke kakovosti)

izdelanega edino od

Rastl. destilacije „Floriana“ v Ljubljani.

Cena: Za cenejšo kakovost steklenica 1½ l K 3.—

Za dražjo kakovost „ „ 1 „ K 4.—

Dve steklenici se pošljeta franko.

G. ČADEŽ

Mestni trg št. 14

(poleg stare g. Urbančeve trgovine)

priporoča v veliki izberi

klobuke, cilindre in čepice;

tudi raznovrstno (1) 52—2

moško perilo, kravate itd.

po zmernih cenah.

Za gg. učitelje 10% popusta!

Pri nakupu oblačilnega blaga naj se ozira na narodno trgovino (2) 52—2

ČEŠNIK & MILAVEC

LJUBLJANA o (pri Češniku) Lingarjeve ulice

Velika zaloga sukna in kamgarna za moške obleke. Najnovejše vrste modnega volnenega, svilnatega in perilnega blaga za dame.

Velika izbira preprog, zavese, odevj itd.

Cene nizke in strogo solidna postrežba.

P. n. učiteljstvu dam pri nakupu 5% odbitka za učiteljski konvikt.

Ustanovljeno 1842. Električna sila. Telefon 154.

BRATA EBERL

(8) 52—2 tovarna oljnatih barv, laka in firneža v Ljubljani, Miklošičeve ulice št. 6

nasproti hotela „Union“

priporočata gg. šolskim vodjem in učiteljem v mestu in na deželi njiju priznana najboljši, črni, medli

lak za šolske table.